

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrdesopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Za oznanila se plačuje Dopisi naj se izvolé frankirati. Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravištvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Vabilo na naročbo.

S koncem tega meseca se začne naročevanje na zadnje četrtletje. Gg. naročnike prosimo, da naročnino o pravem času ponové, ako hoté list dobivati redno v roke, ker „Slov. Narod“ sedaj pošiljamo samo onim, ki naprej plačajo naročnino.

„Slovenski Narod“ velja:

Za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za četrt leta 3 gl. 30 kr.

Za en mesec 1 „ 10 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za četrt leta 4 gl. — kr.

Za en mesec 1 „ 40 „

Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer:

Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr.

Po pošti prejemati „ „ 3 „ — „

K vprašanju o samo jednom večjem listu za Slovence, ali naša razmera s „Slovencom“.

Za trdno smo bili namenjeni z Jakobom Aleševcem brez velike sile ne polemizirati več po zadnjih svojih dveh člankih. Ali v poslednjem „Slovenca“ je izšel neki „odgovor“, v katerem „Brencelj“ pripoveduje sicer na resnico oprte, pa po Aleševčevu lažljivo zavite stvari. Te potrebujejo pojasnila, ne zavoljo Brenclja-Aleševca, temuč zaradi slovenskega občinstva, katero ne vé, kakó naše novinarske stvari v resnici stojé, a se vendar zanima za nje, ker so to zadeve občne važnosti.

Ker imenovani bivši sodelavec „Laibacher

Tagblatta“ in Issleibove „Laibacher Ztg.“, a zdaj urednik „Slovenca“, vidi, da ne more od sebe odbiti zaslužene karakteristike, katera ga je iz našega lista osvetila, zato išče v našem članku zoper psovanje slovenskega jezika in zoper Aleševčev revolver-žurnalizem necega „namena“ in hoče sebe in svoje grehe s tem oprati, da reče, ka naša šiba ne velja njemu, ampak neke j javnej stvari, ka mi napadamo časopis „Slovenec“ in prav za prav samo „Slovenčeve“ smrti želimo, kakor kacega odrešenja. Zlasti urednik „Slovenskega Naroda“ in dr. Vošnjak da sta storila neko „zaroto“ na „Slovenca“. To si je Aleševcev zmisli in zmagonosno meni: zdaj sem našel, kam se imam vstopiti, da bom rešen, zdaj sem pozornost ljudij od sebe drugam obrnil. Treba je torej, da „Brenclju“ tudi to novo stalo izpodmaknemo. In to je prav lahko.

Kar čisto priprosto namreč nij res, da bi bilo nam ali komu družemu nam znanemu kaj posebnega ležeče na izhajanju ali ponehanju „Slovenca“. Prav nič več nam nij na tem ležeče, kakor kacemu družemu narodnjaku.

Če „Slovenec“ ostane ali če neha, nema niti dr. Vošnjak, nema niti urednik „Slovenskega Naroda“, nema nihče od nas nobenega osobnega dobička, torej nobenega osobnega interesa. „Slovenski Narod“ je kljubu in poleg izhajanja „Slovenca“, hvala Bogu, tako daleč prišel, da se vzdržuje sam s svojimi naročniki in svojimi inserati; „Narodna tiskarna“, njegova lastnica, je lani delničarjem mogla izplačati obresti, in jih bode letos tudi mogla. Če se deleži, za „Slovenca“ vloženi, tudi uže obrestujejo, česar ne vemo, potlej smo pa na trdem mi in ste vi. Pri nas se naročniki, sicer počasi ali vendar stalno, množé. Upamo, da

bomo mogli poleg „Slovenca“ in kljubu „Slovenca“ čez par let svoj dnevnik uže povečati in naročiti si vsakdanje telegrame. Da nam „Slovenec“ nikakor nij škodoval toliko, kakor si on domišlja in kakor „Brencelj“ redkim svojim vernim pripoveduje, kaže najbolj ta faktum, da smo mi imeli tisto leto, ko se je „Slovenec“ ustanovil in ko je izhajati začel, le 7 (reci sedem) duhovnikov mej naročniki, a zdaj jih imamo kljubu „Slovenca“ uže 105, od leta do leta več, in jih bomo od leta do leta še več imeli, kakor bolj se bode obrekovanje o našem protiverstvu z dejanji pobito razkadilo, kakor brž se tudi vsi duhovniki prepričajo, da je naša resna volja širiti narodno zavest in izobraženost le na krščanskej in moralnej podlogi.

Ker je torej naš list finančno aktiven, ker niti administraciji ne dela več eksistenčnih skrbij, kak osoben interes bi imel urednik na nehanju „Slovenca“? Niti večjega uredniškega honorara eventualno ne more zahtevati, ker ga ne potrebuje. Še veliko menj je interesiran od Aleševca napadani dr. Vošnjak na tem. On je sicer akcijonar „Narodne tiskarne“, ali vsak, kdor ga pozná, vé, da bi bil on mej prvimi, ki ne bi glasoval za večje obresti akcijam, temuč za povečanje in zboljšanje lista, ako bi imel več naročnikov.

Res je, da so se dogovori pleli zaradi nehanja „Slovenca“ in združenja s „Slovenskim Narodom“ tistega dela naročnikov, ki bi pri volji bili naš list sprejemati. Ti pogovori mej poslancema dr. Vošnjakom in Klunom, in mej družimi, pak so bili vselej čisto prijateljski. Oba imenovana sta bila za to idejo. Da se nij uresničila, uzroki so iskati zunaj obeh, in so nam še dan denes večinom neznani. Pa

Listek.

Ivan Krilov,
ruski basnar.

(Spisal po Polevem Ivan Steklasa.)

(Dalje.)*

V tem krogu se je Krilov sprijateljil tudi s stotnikom Rahmaninovim, ki je izdaval (l. 1788) časopis „Utrénie časi“ (Juternji čas); treba spomniti, da je bil on bogat mož, kajti imel je svojo tiskarno — ena izmej nemnogih slobodnih tiskarn tega časa. Od sodelavca je postal nadarjeni mladenič v kratkem sam urednik, ter začel l. 1789 izdavat svoj posebni časopis „Počta duhov, ili učenaja, npravstvenaja i kritičeskaja perepiska arabskago filosafo Malikuljmuka s vodnjanimi, vozdušnimi i podzemnimi duhami“. Kmalu potem pa je Rohma-

nov zapustil literarno poprišče ter se podal na svoje imanje, tiskarna pa je prišla v roke Krilove,*) ki nij mislil prenehati izdavat časopisov, čeravno mu je „Počta duhov“ radi slabih dohodkov zadahnila. L. 1792 je začel izdavat časopis „Zritelj“, ki je izhajal 11 mesecev, a leta 1793 pa se je spremenil v „S. Peterburgskago Merkurija“. Oba poslednja časopisa je izdaval Krilov v društvu s prijateljem svojim, dobro znanim dramatičnim pisateljem tega časa, Klušinom (umrl l. 1804). Sodelavci Krilova pri izdavanju „Zritelja“ so bili v tem času na dobrem glasu pisatelji in akteri: Dmitrevskij in Plaviljščikov in Nikolaj Emil (sin znanega F. Emila, izdavatelja „Adske Počte“), ki je pisal tudi igre za kazališče, ter F. Tumanskij. Krilov je bil v tem društvu

*) Nahajala se je blizu Letnega Sada (vrta) v doljnem nadstropju hiše Beckove, današnji dvorec E. J. Vis. Prince Petra Georg. Oldenburgskega.

najmlajši član in če ravno je on po svoji nadarenosti s časom vse svoje sodelavce nadkrilil ter si pridobil neizmerno slavo, vendar je v tem času kot najmlajši in manje izkušen nego drugi, in čeravno ne m nje naobražen, vendar le pokoraval se uplivu društva. Le to pokoravanje pa nij vidno samo v sočuvstvu k lažno-klasičnim oblikom poezije, naproti „Moskovskemu Žurnalu“ Karamzina, koje se je pokazalo v dveh perijodičnih izdanih Krilova, nego tudi v tem, da se je počel znameniti satirički talent Krilova pojavljati v oblikih one žurnalne satirike, katera se je v tem času uže preživela, a predmetom satire Krilove so bila ona vprašanja uže davno poprej izcrpljena od Novikova in njegovih sodrugov. Akopram se mora priznati, da je satira Krilova mnogo bolj ujedljiva in ostra, nego Novikova, vendar se ne more trditi, da je samostalna: deloma se ona tiče samo onih vprašanj, o katerih so

*) Glej št. 220 „Slov. Naroda“.

nam se nij nikoli nič mudilo. „Wir können warten.“ Od naše strani se je le to naglašalo, da ko bi od „Slovenčevih“ (recimo da jih ima) 600 naročnikov le 400 pristopilo k našemu dnevniku, mogel bi ta za tretjino večji biti, vsako nedeljo še prilogo imeti, vsak dan izvirne telegrame donášati, in vsaj še jednega glavnega sodelavca (ako bi se želelo, lahko kacega duhovna, ki bi cerkveno-politični del lahko sam uredoval) v redakcijo vzeti in plačati. Tako z združenimi močmi vseh izobraženih stanov bi mogli imeti dnevnik, ki bi 24 ur pred vsacim drugim časnikom novice po Slovenskem nosil, namesto da jih moramo zdaj z zdrobljenimi močmi iz dunajskih posnemati in nas nemški listi pretekó. Tak list bi tudi res dovolj obširen bil za naše slovenske razmere. Da naj bi bil ravno „Slovenec“ nehal, a ne naš list, tudi temu so vendar veljavni uzroki: da ima naš dnevnik uže svojo tiskarno, da ima razširjenjše ime, kar kažejo uže inserati, ki „Slovenskemu Narodu“ nesó vendar 2500 gold. na leto a „Slovincu“ komaj 300 gold., dalje, da je naš list mej vsemi stanovi razširjen, „Sl.“ skoro samo mej duhovenstvom, da ima naš skoro desetkrat toliko dopisov na leto kot oni list itd. To so bile misli naše in dr. Vošnjakove, a vselej odkrito povedane. In tu vendar nij treba za tak cilj nobene „zarote“, nič hudega, nič napadov vrednega! Tako bi rekel vsak kdor nij Aleševce.

Tako je bilo govorjeno in ugibano. Pa vse brez animoznosti. Ali kakor rečeno, mi prav lahko čakamo; nam se nič ne mudi. Prej ali kasneje bode vendar do tega prišlo. Zatorej je neumna Brencljeva trditev, da je naš znani članek zoper psovanje slovenskega jezika v „Slovincu“ imel le namen, časopis „Slovenca“ ubiti. „Slovenec“ se bode ubil sam, in najbolj ga bosta ubila zdanja gospodarja Brenclj in Haderlap. Čemu bi bilo potlej nas treba zraven?

Brenclj-Aleševce v svojem odgovoru ponavlja bedastočo, da je urednik „Slov. Nar.“ njegov ošoben „sovražnik“, in da to „sovraštvo“ traje uže pol življenja, ter skuša to „sovraštvo“ motivirati s prav po ameriansko na frišnem zlagano pripovedjo iz otročjih let. Precej pa pozabi to „sovraštvo“ in piše, da bi dokazal našo zaroto zoper „Slovenca“ to-le zasukano pripoved: „Lansko leto nekako osorej je bilo, ko me dr. Vošnjak in Jurčič srečata pred pošto in prvi mi pravi, naj pridem k Jurčiču, da se bova o neke reči pogovorila. Radoveden se podam res k njemu in kaj je bilo? Jurčič mi ponudi še enkrat toliko

plače, koikor je dobivam pri „Slovincu“, če popustim „Slovenca“ in prestopim k „Narodu“. S tem je mislil ubiti dve muhi, prvič pridobiti delavca za „Narod“, kateremu je v tem obziru trda šla, drugič pa vničiti „Slovenca“, ker je mislil, da če ga jaz popustim in gosp. Klun na Dunaj odide, bo moral propasti, sam g. Haderlap ne bo mogel biti vsemu delu kos. Se ve, da je bila ta konferenca hitro končana, ker sem jaz vstal pa šel.“

Prvič moram na to opomniti, kako da vendar A. sam ne čuti, da svojo prejšnjo trditev o urednikovem „starem sovraštvu“ (za ljudi a la Aleševce imamo neko vse drugo čutstvo nego li sovraštvo!) sam s to pripovedjo najbolj ovrže. Kako bi kdo sovražniku „še enkrat toliko plače“ ponujal kot jo ima? Ne vemo, da li je to navadni izraz sovraštva?

Kar se stvari tu pripovedovane tiče, je res, da je urednik našega lista enkrat ponujal Aleševcu službo „korektorja“ v „narodnej tiskarni“, ki je s 40 gl. na mesec od upravnega odbora sistemizirana. Da je to „dvakrat toliko“ kakor ima Al. pri „Slovincu“, tega do denes nijmo vedeli. Da bi se z Aleševčevim vstopom v narodno tiskarno (ne v uredništvo „Slov. Naroda“, kajti tu bi Aleševce ne bil po vstopu imel nič delati nego mehanično korekturo in prestavljanje kar bi mu bilo odkazano), da bi se, pravimo, z Aleševčevim vstopom v „narodno tiskarno“ bil „Slovenec“ uničil, to smo pač uže tačas iz ust njegovih slišali, a smo se smijali in ne verjel. Žalostno stoji in je stalo s „Slovencem“, če bi moral nehati brez Jakoba Aleševca!! Tako slabo mi nijmo o tem listu do denes sodili in tudi tačas ne, ker urednik „Sl. Nar.“ je odgovoril mu: „Če sem jaz sam zdaj tri tedne, kar nemam korektorja, čisto sam vsakdanji list, kakor je „Sl. Nar.“, uredoval in pisal in korigiral, vendar bode tudi Haderlap samo trikrat na teden izhajajoč list, kakor je „Slovenec“, lahko sam zmagoval, tem lažje, ker pravite, da nekateri duhovni gospodje tudi še pomagajo.“ Temu Aleševce nij mogel ugovarjati in je pravi uzrok, zakaj ne prevzame ponujane mu mesta korektorskega povedal rekoč: „jaz tudi zavoljo tega ne grem zdaj iz Blaznikov tiskarne, ker so mi obljubili (imenoval je znano ime), da bom po dr. Bleiweisovi smrti „Novice“ dobil.“ Na ta argument je urednik „Slov. Naroda“ molčal in razgovora je bil konec. — Nij li potem stvar vsa drugačna, kakor se bere v „Slovenčevem“ pobarvanej sliki?

Brenclj v onem odgovoru zopet polno torbo še družih polemičnih lažij in amerianskih zavijač prinaša; ali zoper to in tako nemamo nič odgovora, ker tak človek odgovorov prav za prav ne zasluži. Naj laže nadalje dokler mu bodo priliko in — potuho dajali.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 27. septembra.

Uradna „Wiener Ztg.“ proglašá, da je za Moravsko imenovan bivši minister Korb za ces. kr. namestnika. Taaffe ima baje zaupanje vanj, da bode njegovo pomirljivo politiko podpiral. Zato pa „N. Fr. Pr.“ od sobote zlobno napada barona Korba, češ, da je novinec povsod in da se bode moral uprave še le učiti itd.

Iz komisije za zemljiško odvezo na Dunaji sta odstavljena bivši ministerski namestnik Chertek in Elsner, na njiju mesto pa je finančni minister poklical dva Poljaka. Chertek je imenovan za službo v Prago, da si ne zna nič češkega jezika. Elsner gre v pokoj. — Ustavoverci so hudi, da je njih Chertek tako kaznovan.

Cesar je bil 25. sept. v Pečuhu na Ogerskem pri manevrih. Deputaciji duhovnikov je cesar tam rekel: „Jaz sem prepričan, da bode duhovenstvo svoj upliv v to porabilo, da se širijo blagoslovi svete vere, da se utrdi religija in morála in da se skrbi za bratovsko porazumljenje mej raznimi narodnostmi in verami.“ — Drug dan se je cesar vrnil na Dunaj.

Ogerski državni zbor je pričel spet v soboto svoje zasedanje. Takoj prva seja poslanske zbornice je bila jako viharna. Štefan Mikloš, skrajni levičar, je dolžil vlado, da zatira jude, kajti jeden poslanec iz njene stranke Istoczy ščuje po vsej deželi zoper jude in dela „antisemitska društva“. Oderuhi judovski so torej uže našli svojega zagovornika potem, ko so vso ogrsko trgovino v svoje judovske roke spravili.

Vnanje države.

Albanci prete, da bodo ujeli in zaprli vse tuje konzule v Ulcinju, če bode evropsko brodovje pričelo streljati na Ulcinj.

Te dni je bil v Cetinju nadpoveljnik evropske združene flote lord Seymour, ter se je dogovarjal tam s črnogorskim knezom o skupnem postopanju evropskega brodovja s črnogorskimi vojniki zoper Albance. Poveljnik črnogorske armade je Božo Petrović. Denes utegne se začeti streljanje iz ladij na Ulcinj.

O afganistanskej zadevi se piše: Angleški vojaki se vračajo v Indijo, mej potom pa imajo kaznovati razne domače rodove, ker so angleške vojake napadali, ko so ti marširali proti Kandaharu na pomoč. Kaj se bode z Afganistanom zgodilo, to se ne ve še; politični uradniki indijski so za to, da se Afganistan anektira, a vojaštvo je zoper.

Dopisi.

Iz Postojnskega okraja 25. sept.

[Izv. dop.] K dopisu od 20. t. m. o požaru v Matenji vasi, priobčen v štev. 218 „Slov. Naroda“ pristavljam še sledeča fakta, katera dovolj karakterizirajo naše nemškutarske postojnske filistre. Kakor znano, so dopeljali tudi iz Postojne na pogorišče brizgalnico. A tisti močijli, ki snujejo sedaj ognjeglasno društvo ali kakor ga imenujejo „fajerber“ imajo baje ves drug namen, nego rešenje imetja, kakor so eklatantno v Matenji vasi dokazali.

Nij jim bilo mari gašenje požara, ampak pijuckanje; „vina, vina!“ tako so vpili ministranti Cicerona. — Neki J., kateri se je smatral za načelnika postojnske brizgalnice, je kategorično pozivljaj podžupana in sicer s temi le besedami: „Nam gre regal, pa mi ne maramo za noben regal, vendar vina in jedi nam morate dati.“ Matenjski podžupan ves prestra-

razpravljali satirički predniki Krilovi; deloma pa se celo prikazuje v obliku dopisovanja vragov, čarodejskih pripovedek, iztočnih povestij itd. kateri se je rabil do Krilovih časov v žurnalnej satiri. Bolj rezke in ujedljive pa se pokazujejo v časopisih Krilova one razprave in pesme, v katerih on opisuje odnošaje dvorjanstva proti kmečkemu stališu in pohlepo Rusov za tujimi stvarmi.* V tem poslednjem po-

gledu držal se je Krilov, pa tudi celo društvo, v katerem se je razvila njegova književna delavnost, prav sovražno proti evropizmu Karamzina, proti njegovim pokusom preobraziti ruski literaturni jezik ter proti onej kritičnej strogosti, s katero je Karamzin v svojem „Moskovskom Žurnalu“ popratil vsak nov pojav v ruskej literaturi. Krilov je celo v „St. Peterburžkem Merkuru“ natiskati dal „pohvalno besedo Ermolafidu, govorno v zboru mladih pisateljev“, v katerej on, predstavlja Ermolafida*) za uzor mladim pisateljem, njega na najsureveji način napada ter Karamzinovo literarno delovanje, njegov slog in njegove nazere izsmehuje.

*) Ermolafid — t. j. noseči ermolafijo ali staro šaro, galimatijo. Pod imenom Ermolafida je razumeval Krilov očitno Karamzina.

(Dalje prih.)

*) Tako na pr. nahajamo v enej izmej poznejših pesem (koncem 90 ih let) pod naslovom „Ujedinenie“ (samota), sledeči opis „mestne razkoši“ v primeri s „selsko priprostjo“:

Tam (t. j. v gorodah) roskaš, zolotom blestja (sveti se), Zovet gostej v svoji palati, I stavit' (daje) im pire (pojedine) bogati, Iznježenim (razvajenim) ih vkusam l'stja (laska); No v hrustaljah (kristal) svojih bezcenih (dragih) Ona ne v na razdajet: V' nih' pjenitsja (peni se) krovavij pot Narodov, jeju rázžorennih. —

šen in prepaden po grozni nesreči, je takoj slušal povelje in peljal junake á la Don Quixot v krčmo, kjer so se gostili in napajali; mej tem je brizgalnica na cesti stala — a ogenj je uničeval imetje beračev, na kojih stroške so ti vrli ognjegasci pili. — Razgrajali so posebno neki pisarčki.

Igra se je vršila nadalje. Dan po požaru pove matenjski podžupan sosedom, koliko so zacehali Postojnčani, ter da treba zložiti svoto, kajti soseska nema nobenega kapitala ali drugih dohodkov. A očetje in matere zaženo krik: „kje bomo vzeli denarja, saj nam je vse pogorelo in nemamo še krajcerja za sol.“ —

„Kdor je pil in jedel, naj plača, jest ne dam nič“ je rekel postaren možak, kateremu nasvetu so se vsi Matenjci pridružili. Tedaj nemškutarski Postojnčani plačajte cehol!

Pa je res grdo na račun siromakov pogorelcev piti.

Tistemu J., ki je nekaj vodil postojnske fakine, da so narodnjake napadali in agitiral s polenom v roci za volitev dr. Deua ter za to pil, svetujemo naj le v Postojni ostane in zastonj pije, po vaséh nemajo kmetje denarja, da bi komu brezplačno dajali jedi in pijače, posebno, kojim nezgoda še ugonobi premoženje.

Iz Kostanjevice 24. sept. [Izv. dop.]
V vašem kakor tudi v družih slovenskih listih je bilo naznanjeno, da bode č. g. župnik Lesjak v Kostanjevici po želji svojih faranov obhajal slovesno 25letnico svojega duhovnega pastircvanja. Pričakoval sem zaradi tega brezdomno kakov popis omenjene slovesnosti, to tem bolj ker so bili pričujoči nekateri gospodje, ki sicer menj zanimive reči poročajo; a motil sem se; niti v jednom slovenskem listu nij bilo doslej o omenjeni slovesnosti nič čitati.

Zavoljo tega hočem denes, akoravno nekoliko „post festum“, nekatere vrstice napisati s prošnjo, da jih sprejmete v svoj cenjeni list, zagotavljam vas, da bodele marsikomu vstregli; kajti mnogo sem jih čul uže sam povpraševati, kako da se nič ne bere o slovesnosti dne 5. t. m., ko smo vendar Kostanjevičanje storili, kolikor je bilo mogoče.

Zanimiva pak je ta slavnost iz dvojnega ozira: kaže namreč ljubezen in spoštovanje, koje goje v srcu Kostanjevičanje do svojega župnika, priča drugič, da se je zastonj trudil strupeni gad nemčurstva umoriti tukaj slovensko zavest, namreč, da sedaj ravno ta kaže očividno svojo zmago.

Slovesnost pak se je vršila tako-le:

Priprave so se vršile uže dolgo poprej, kajti vsakdo je hotel po zmožnosti storiti vse, da slavnost povzdigne. Začetek pak je bil zvečer ob 1/2 8. uri. Tu pride dolga vrsta meščanov z lampijoni v narodnih barvah, ter se vstopi na duhovnijsko dvorišče, sredi mej nje vrli pevci kostanjeviški mladeniči pod vodstvom gorečega g. kaplana A. Verbajsa. Zapoje se narodna pesen ter užge umetni ogenj. Potem se poklonijo naprej g. župniku zastopniki mesta s cerkvenimi ključarji ter izroče g. jubilantu krasno diplomu, po kojej so ga imenovali častnim meščanom. Zapoje se druga „slavnostna“ pesnica — in pokloni se gospodu učiteljstvo z učenci. Priletna deklica se zahvali g. župniku v imenu otrok za vse dobrote, koje je delil celih 25 let ter mu poda v znak srčne hvaležnosti farne mladine umetno pleten šopek cvetlični. Za učenci pride tretja deputacija: gospé in gospodje uradniki. Gospa Tomšič iz Dobrave pri Kostanjevici pokloni gospodu v imenu gospíj in gg. uradnikov krasno drago-

ceno štolo; g. okrajni sodnik dr. Gestrin pa poprime besedo ter v ognjevitem govoru izreče gospodu župniku zahvalo, koje čutijo v svojem srcu do njega zaradi njegovega značajnega in plodonosnega delovanja vsi izobraženi farani kazoč pri tem posebno na pomen štole č. g. izročene. — Mej posameznimi deputacijami je čarobno razsvetljeval dvorišče umetni ogenj, ter spuščali se raketi pod vodstvom narodnega uradnika.

Sedaj se da s topom znamenje, da je v farovžu predstavljanje končano: — in celo mesto se zalesketa v najlepši razsvetljavi po fari pak zablisne toliko kresov, da jih gotovo še nigdar nijsem videl v tacem številu. Reči smem, da nihče nij pričakoval, da bi moglo tako majhen mestece toliko storiti, tako krasno in umetno je bilo. Videli si transparentov, napisov umetnih — vse v narodnih barvah, vse v domačem jeziku — ni jedne nemške besede. Veliko so se trudili nemčurji zaprečiti slavnost v čast gorečemu duhovnemu pastirju, v čast vedno kot skala trdno stoječemu narodnjaku — a zastonj! bili so premagani po velikej večini, še celo sami so slednjič razsvetlili svoje hiše. Izneveril se jim je samo jeden, njegova hiša je ostala temna. Kolika razlika mej sedaj in mej časom pred nekaterimi leti! Takrat so gospodovali nemškutarji — sedaj jih razen dveh treh nij več — zginili so kakor kafa! In temu uzrok je ako tudi ne povsem vendar veliko vrli gospod župnik! — Drugi dan je bila dopoldne cerkvena slovesnost. Prišlo je veliko duhovnih bratov počastit vrlega gospoda župnika mej njim jeden iz Notranjskega, dva iz Gorenjskega. V slovesnem sprevodu, meščanska častna straža ob strani, so spremili g. jubilanta v cerkev, kjer je g. dr. J. Marinko pokazal v jedernatem govoru, kakovo veselje daje današnji dan g. jubilantu, kakovo njegovim faranom. Pri sv. maši so peli izborni domači pevci fantje in dekleta — šla jim je hvala od vseh strani.

K slavnostnemu obedu so bili povabljeni vsi navzočni duhovni, mnogo gospíj in gg. uradnikov, zastopniki mesta, ključarji cerkveni, g. učitelj in pevci. Bilo je v resnici vse navdušeno, vse narodno domače. Napitnice so se glasile mnoge ter vžigale občno navdušenje. Do vrha pak je to priklopelo, ko je g. dr. Marinko vstal ter prebral pismo od knezoškofovega ordinarijata, po kojem je g. Lesjak zaradi njegovih mnogih zaslug imenovan duhovnim svetovalcem knezoškofa ljubljanskega. Navdušeno se je klicalo: Slava milostlj. g. vladiki — in ker je tudi prevzvišeni gospod ravno ta dan obhajal obletnico svojega posvečenja, se mu je zahvala za počestčenje z gratulacijo vred precej telegrafično naznanila.

Reči smem, da ta dan ostane dolgo v spominu ne le nam Kostanjevičanom, ampak tudi našim sosedom, kojih je pač tisoče k nam privrelo udeležiti se slavnosti naše. Ne morem pa zamolčati pri tem, da se imamo za tako lep nepričakovan vspeh zahvaliti posebno trem osobam: blagorodnej gospej Tomšič, posestnici na Dobravi, g. okrajnemu sodniku, in vrlemu gospodu kaplanu. Hvala in slava jim!

Z Notrajskega 22. sept. [Izv. dop.]
(Ali bi bilo narodnemu gospodarstvu res kaj pomagano, ako bi davke pobirale občine) Pred nedavnim bilo je po časnikih, brati, da se namerava pobiranje ali izterjavanje davkov občinam naložiti. In to novo namerjavano službeno preobloženje občin neki slovenski list zagovarja in naravnost kot koristno nasvetuje. Ali kdor ima oči da vidi, in vsaj ne-

koliko razmere sedanjih občin v današnjem položnji pozna, ta ne bode tega odobral in celo priporočal, temuč se naravnost in energično temu vpiral. — Ali to je drugače, kakor si nekateri le teoretično in brez vsake skušnje in poznanja stvari same misli.

Gotovo je, da kdor hoče kaj trditi ali nasvetovati, on mora stvar in okolščine temeljito poznati, a ravno v tem slučaju godi se vprav zdaj ravno narobe, kajti gotovo je, da tisti, ki to misel zagovarjajo, ne poznajo niti stvari same, niti sitnega položnja občin samih. Kdor hoče sedanje težkoče občin poznati in jim kaj nasvetovati, mora tedaj več časa sam v kakej občini mej prostim ljudstvom živeti in se v vseh težavah, ki uboge občine tarejo, sam temeljito prepričati, in vsakega zagotovim, da bi bil potem gotovo drugačnih mislij. Lepa, a goljufiva misel roji nekaterim po glavi, da ne bi trebalo potem toliko uradnikov, pri čemer bi se dalo veliko prihraniti. Pogledimo malo globokeje stvari v dno. Komu in kakim načinom bi se tukaj štedilo? Štedilo bi se državi samej, in sicer tako, da bi ona tem načinom imela v županijah brezplačne uradnike.

A verujte mi, da naših županov gotovo nijeden nij tako čestilakomen, da bi želel uradniška, državi dobiček noseča opravila zastonj opravljati. Velikih, to je združenih občin županje imajo plačilo za svojo službo, a županje malih ali posameznih občin pa za sitni županski posel nemajo nikakega plačila, torej bilo bi jim pobiranje cesarskih davkov še za navrhek. Občine so z uradnimi opravili uže čez mero preobložene, kar jim ne male stroške vsako leto prizadeva, a sedaj hoče se jim vrhu vsega še težka butara pobiranja davkov naložiti.

Kdo bode to zagovarjal? — Visoki gospodje, sam visokorodni gosp. sedanji deželni predsednik pripoznava, da blagostanje občin je podlaga blagostanju države. A onim načinom, katerega namerava vlada nadaljevati, občine z delom, katero v njihov delokrog uže po naturi ne spada, preobložiti — potem one nigdar ne bodo napredovale, temuč čedalje bolj zaostajale in naposled propadle.

In vzemimo še to: Ako so občine uže za lastno premoženje po vsej ostrosti dotičnih §§ odgovorne, kako odgovornost bi navalile še le potem nase — za državni denar? Vpraša se: s kako pravico bi slavna vlada naložila občinam to novo breme odgovornosti za njen denar, ko vendar občina je vse kaj drugega nego njeni za njeno delo dobro plačani uradniki? — Ali se ne zdi, da nam še to malo mrvice svobode zavidajo, katera bi se z upejljavo pobiranja davkov gotovo za nekoliko skrčila? —

Ne nakladajte občinam neznosnih jim opravil, temveč dajte jim v vseh zadevah več prostosti, da bi imele v zlasti njihovega materijalnega stanja tičočih se zadevah prostejo roko, in videli boste, kako v kratkem času bode blagostanje cele dežele v drugačnem cvetu. Konec tega spisa je: da bi se še katero spretneje pero v tej zadevi oglasilo.

(Mi ta članek svojega naročnika in dopisnika kot mnenje iz naroda priobčujemo, pa moramo vendar pristaviti, da se nam zdi, da morda čestiti pisalec ne ve, da baje hoče vlada, ako bi občine davek same pobirale, nekoliko procentov občinam dati, da bi torej občine bremen ne imele čisto zastonj. Ur.)

Telegram „Slovenskemu Narodu“.

Gorica 27. septembra. Pri današnji volitvi slovenskega državnega poslanca na mesto Winklerjevo je bil izvoljen **dr. Tonkli** s 182 glasovi. Drugi slovenski kandidat, **dr. Abram**, je dobil le 87 glasov.

Domače stvari.

— (Ljubljanski mestni zbor) ima jutri 29. sept. ob 5. popoldne izredno sejo. Nemška večina zdanjega ljubljanskega mestnega zbora hoče namreč ponoviti predlog o kupljenji Kolizeja za kasarnske namene v nekako predrugačenej obliki!

— (Ljubljansko poštno vodstvo) nam poroča: V c. k. prejemnem in oddajnem uradu za navadna in priporočena pisma, kakor tudi v c. k. ekspediciji časopisov se bode od dne 1. oktobra t. l. uredovalo le od 8. ure zjutraj do 7. ure zvečer. Ob enem se naznanja, da se je zavolj prezidavanja preselil vplačevalni in izplačevalni urad poštne nakaznice in oni za izplačevanje poštne povzetij iz dozdanje pritlične sobe v prvo nadstropje poštne poslopja — v poštne blaginice.

— (Tatje) so vlomili v nedeljo po noči v stanovanje tukajšnjega deželnega medicinskega svetovaleca **dr. Stöckla** in dosti okrali. Zjutraj ob 5. je šla namreč dekla v cerkev (g. Stöckla pa v Ljubljani nij, ima odpust) in je bila dve uri pri službi božje in molitvi. Ta čas so tatovje porabili in odnesli srebrnino, obleko in kar je bilo kaj vrednostnega; ne vé se še, koliko, ker gospodarja, ki vé kaj je imel, nij tukaj.

— (O novem brigadirji) ki pride v Ljubljano, generalu Teodoroviču, piše zadnji hrvatski „Obzor“, da je v Bosni „zbog svojega prijaznega občenja z narodom, s kojim govori eden ter isti jezik i osjeća njegove vjekovne muke,“ užival poštovanje in privrženost. Bival je na potu v Ljubljano nekaj dni v Zagrebu.

— (Knjižica „Avgusta meseca 18. dan“) ki je bila izdana na slavo rojstvenemu dnevi Nj. Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. razprodala se je v štirinajstih dnevih v 4000 iztiskih popolnoma; to je gotovo veselo znamenje, kako rado naše ljudstvo sega po knjižicah, ki so pisane v njegovem domačem jeziku. Ker na omenjeno knjižico dobajajo še vedno naročila, je založnik **Karl Rauch** na Dunaji napravil drugo izdajo te knjižice, ki je prišla ravno kar na svetlo pod naslovom: **Cesar Franc Jožef I. Sestavil Ivan Tomšič**. Knjižica velja (posamezni iztiski) 12 kr. 10 iztiskov skupaj 1 gld. Gledé na tako majhno ceno, nadejamo se, da jo bodo naši slovenski učitelji in prijatelji šolstva ob vsakej ugodnej priliki v primerem številu razdelili mej našo slovensko mladino. Taka ugodna prilika se ponuja posebno zdaj 4. dne oktobra (cesarjev god) in zopet 19. novembra (cesaričin god). Naročila naj se pošiljajo naravnost na Dunaj pod naslovom: **Karl Rauch, Buchdruckerei Wien, VI. Hornborstelgasse 4.** Kakor slišimo dobiva se knjižica tudi pri bukvarju **Gerberju** in **Giontinitu** v Ljubljani —o—.

Razne vesti.

* (Grozna osoda.) Iz Pavca poleg Spandava se piše: V Pavci sta šla oče in mati od doma. Doma sta pustila svoje štiri otroke. Ko se vrneta zvečer domov, zastony iščeta po vseh kotih svojih otrok. Naposled odpre oče veliko skrinjo in — notri najde vse štiri

otroke mrtve. Otroci so se gotovo igrali mej soboj, šli v veliko skrinjo, po nesreči je pokrov nad njim zaprl se in otroci so se udušili. * (Septembra meseca zmrznil.) V Budapešti so predvčeranjem zjutraj našli v nekeje ulici nekega delavca na tleh ležečega. Napil se je zvečer in padel, a po noči je zmrznil.

* (Poboji na Kitajskem.) V Svatovu na Kitajskem je ljudstvo umorilo nekega davkarja, ker je neusmiljeno izterjaval davek. Vojaški mandarin **Pung Tyerjen** to izvé, pošlje v Svatov vojske in ti so poklali 700 ljudi na njegovo povelje. Strašno dragi so tam davkarji: 700 davkoplačevalcev odvaga jednega uradnika, ki pobira davke.

Umrli so v Ljubljani:

23. septembra: **Alexander Dragič**, tehnikar 23 let st., v ulici na grad št. 12, za pokaženjem jeter. — **Andrej Medić**, cerkovnik, 67 let st., na Dunajski cesti št. 32, za rrtvico v možganih. 24. septembra: **Franc Vidic**, ključavničar 69 let st. v kravjej dolini št. 1 za mrtuom.

Dunajska borza 27. septembra.

(izvirno telegrafično poročilo.)			
Enotni drž. dolg v bankovih . . .	71 gld.	60	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	72	60	"
Zlata rente . . .	87	90	"
1860 drž. posojilo . . .	130	10	"
Akcije narodne banke . . .	815	—	"
Kreditne akcije . . .	283	25	"
London . . .	118	25	"
Srebro . . .	—	—	"
Napol. . .	9	40 1/2	"
C. kr. cekini . . .	5	62	"
Državne marke . . .	58	30	"

Zahvala.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znan-
cem za mnogo dokazov iskrenega sočutja v
času bolezn i pri smrti našega nepozabljivega
soproga, oziroma očeta, gospoda

Andreja Mediča,

kakor tudi za obilno spremstvo pri pogrebu,
za darovane vence in ginljivo nagrobnico,
najtoplejša zahvala.

Ljubljana, dne 26. septembra 1880.

(469)

Žalujoci ostali.

Št. 5205.

(468—1)

Razpis.

Na c. k. porodniške učilnici v Ljubljani je izpraznena služba asistenta in ob enem sekundarja v porodišnici s 315 gld. letne remuneracije in 42 gld. odškodnine za kurjavo in svečavo iz c. k. učnega zaklada, poleg tega pa s prostim stanovanjem in 85 gld. letne remuneracije iz porodišnega zaklada.

Prošniki za to službo, katera se oddaja na dobo dveh let, ter se po dveh letih zadovolilnem službovanji še dvakrat po 1 leto podaljšati utegne, morajo biti samskega stanu, ter morajo dokazati, da so uže doktorji vsega zdravništva ali da so saj prvi rigorozum prestali, ali pa da so kirurgi in porodničarji.

Prošnje, katerim so priloženi dotični dokumenti in pa dokaz zmožnosti tudi slovenskega ali kakega drugega slavjanskega jezika v govoru in pisavi in z navedenim kakim dosedanjim službovanjem naj se pošljejo

do 15. oktobra 1880

vodstvu c. k. porodniške učilnice v Ljubljani.

Od deželnega odbora kranjskega,

v Ljubljani, dne 21. septembra 1880.

Tujci.

27. septembra:

Pri **Sionu**: **Frank** iz Pešte. — **Berčić** iz Grada. — **Gözl** iz Dunaja. — **Derendin** iz Zagreba. — **Schindhofer** iz Dunaja.

Pri **Malléu**: **Schönstein** iz Dunaja. — **Herman** iz Pulja. — **Murko** iz Kočevja. — **Oser** iz Dunaja. — **Burton** iz Trsta. — **Reiling** iz Dunaja. — **Zilgler** iz Londona.

Loterijske srečke.

Na Dunaji 25. septembra: 71, 66, 21, 83, 46.
V Gradci 25. septembra: 20, 81, 28, 56, 74.

Št. 448.

C. S. D.

(466—1)

Učiteljske službe.

U ovom školskom kotaru su izpraznjene sledeće učiteljske službe:

Učitelja III. verst i na jednorazrednici u Tatreh i učitelja III. verst i na jednorazrednici u Brezovici sa slovenskim učnim jezikom.

Sa ovimi službami skopčani su dohodci utemeljeni zemaljskim zakonom za Istru od 3. novembra 1874, br. 30, odnosno od 10. decembra 1878.

Oni, koji žele zadobiti koje gore pomenuto učiteljsko mesto, imadu redno dokumentirane molbenice, ako su jurve u službi, tragom predpostavljene si oblasti, ako nisu, ravnuim putem do 20. oktobra t. l. na ovo c. kr. kotarsko školsko vjeće odaslati.

C. kr. kotarsko školsko vjeće,

Voloska, dne 24. septembra 1880.

Stanovanje.

V „*attičnej*“ hiši št. 7 na kongresnem trgu se oddaje prvo in drugo nadstropje. — Več o tem se pozve pri **Ivan Vilharju** na „bavarskem dvoru.“ (458—2)

V gostilni „pri fajfi“,

(459—2) v Lingarjevih ulicah

se vsako sredo in soboto dobivajo

fršne pečene in kranjske mesene klobase.

— Dobra dolenjska vina —

stanejo liter po 32 in 36 kr.

Pivo v steklenicah.

Naznanilo.

Išče se

učenec ali „marker“,

kateri je uže blizu 20 ali več let star, lepega obnašanja in v kavarni uže izurjen. Bolj natančne pogoje in ponudbe naj blagovolé dotični prosilec podpisanemu poslati, kateri tudi vprašanja v tej zadevi precej odgovarja.

Jože Serjun,

(467—1)

kavarnar v Idriji.

Gostilna v najem.

Gostilna, ležeča na **Karlovske-Metliške** cesti v „*Rest.*“, dá se z gospodarskimi poslopji in okolo 75 oralov zemljišča vred na več let v najem.

Natančneje pove grašćinsko oskrbnístvo v Ribniku, pošta Metlika. (442—7)

Klavir

proda se pri gospodu **Treo-tu** v **Malej vasi** poleg **Trebnjega**. (456—3)

Risati uči

po posebno umljivej in temeljitej metodi gospode in gospe

Jožef Smutny,

artist, zdaj v Ljubljani.

Natančneje pove knjigotržnica **Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg**. (460—2)

Borzno kupovanje in prodajanje

državnih papirov

ter družih naložnih in spekulacijskih vrednostij.

Isidor L. Schornstein

Bankgeschäft

Wien, I., Wipplingerstrasse Nr. 43, II. Stock

(vis-à-vis der Börse).

(443—6)

Na vsa v to stroko spadajoča vprašanja daje se rado in hitro odgovor.